



Že malce razmajana katrica je edino šolsko vozilo, ki ga premore invalidska avtošola za poučevanje kandidatov. Čez tristo kandidatov pa čaka, da bodo sedli za volan. Slika: T. Bratok

INVALIDI IN ZAKONODAJA

Zamotana pot do »vozniške«

Prva invalidska avtošola v Sloveniji

Marsikomu se je že primerilo, da je moral svoj avto pustiti za nekaj dni pri mehaniku. Kako neboljano se počutimo takrat – takorekoč »brez nog«. Čas in način življenja sta vzrok, da je postal avtomobil nepogrešljiv človekov spremljevalec. Marsikdo si življenja brez štirikolesnika ne zna več predstavljati. Če velja to za zdravega človeka, koliko pomembnejši je šele avto za invalida, saj mu pomeni gibanje in mu v veliki meri pomaga premagovati osamljenost.

Zaradi vse večjega števila invalidov v rehabilitaciji se je lanske leto v Društvu paraplegikov SRS v Ljubljani porodila ideja o ustanovitvi lastne avtošole, ki bi jo v dobi rehabilitacije obiskovali invalidi iz vse republike. Poleg tega je avtošola narekoval sam zakon, ki zahteva od invalida voziško dovoljenje, če želi biti pri nakupu avtomobila oproščen prometnega davka. Avtošola paraplegikov je odlično zasta-

vila delo in prvi kandidati so že dobili voziško dovoljenja. Za šolanje je dobro poskrbljeno, saj kandidati v času pripravljanja na voziški izpit brezplačno bivajo v Zavodu za rehabilitacijo invalidov ali pa v stanovanjskih prostorih društva na Trebinski 3, kjer imajo vso potrebno oskrbo in brezplačen teoretični in praktični pouk. Kot je povedal vodja avtošole Janez Franko, so za tehnično plat pouka poskrbeli inštruktorji in predavatelji AMD Moste, ki so se pokazali za izredno tenkočutne in prizadevne pri poučevanju invalidov. Ob tem bi veljalo pripomniti, da se tudi AMZS pripravlja na to, da bi inštruktorje in predavatelje na posebnih seminarjih dodatno usposobila za poučevanje invalidnih kandidatov.

Vendar le ni vse tako lepo, kot se nam kaže na prvi pogled. Prvi nesmisel, ki se pojavlja kot težka ovira pri šolanju invalidov, je zakon (Ur. list SFRJ, 25/77), ki pravi, da imajo

pravico do nakupa osebnega avtomobila brez prometnega davka le tisti, ki predložijo prodajalcu mnenje invalidske komisije, da gre za invalida, ki je trajno vezan na invalidski voziček, poleg tega pa mora takšen invalid že imeti voziško dovoljenje. Tisti srečneži, ki si voziški izpit pridobijo v invalidski avtošoli v Ljubljani, seveda zakonu ustrezajo, vsi ostali pa morajo avto kupiti z vsemi davčninami, ga na svoje stroške ustrezno predelati, opraviti voziški izpit in šele nato imajo pravico do nakupa avtomobila brez davka.

Za takšne ostane zakon mrtva črka na papirju, saj ne morejo priti do avtomobila brez davka, torej do avtomobila, na katerem bi se šolali, kajti invalidska avtošola je tako oblegana, da je povsem nemogoče množici čakajočih v doglednem času omogočiti opravljanje voziškega izpita. Kako odmotati klobčič? Najbolj razumljiva bi bila seveda sprememba zakona, kar je Društvo paraplegikov že predlagalo zveznemu sekretariatu

za finance, vendar je naletelo na gluha ušesa. Druga možnost bi bila ustanovitev večjega števila invalidskih avtošol, kar pa je zaradi pomanjkanja denarja trenutno povsem nemogoče.

Dr. Rajko Turk, šef oddelka za rehabilitacijo paraplegikov pri Republiškem zavodu za rehabilitacijo invalidov meni: »Kako naj nepokretni invalid sam teži k čim popolnejši rehabilitaciji, če mu družba s svojo ozkosrčno zakonodajo meče polena pod noge? Brezupno stanje invalida postane precej bolj optimistično, ko lahko sede v avtomobil, zloži vanj invalidski voziček in se odpelje novemu upanju naproti.«

Problem invalidov in vožnja z avtomobilom sta torej v naši družbi vse bolj prisotna. Zakoni, ki to urejajo, pa so pomanjkljivi, neurejeni in krivični. V zamejstvu imajo invalidi vrsto olajšav – od nakupa avtomobila brez vseh obdavčitev do najsodobnejše elektronike. Pri nas žal v tem pogledu capljamo zadaj, čeprav smo v trenutku, ko sedemo za volan, vsi potencialni kandidati za invalidski voziček.

TADEJ BRATOK

Novi prostori za inšpektorje

Iz številnih prijav in pritožb delavcev in drugih občanov, ki prihajajo na posamezne inšpektorate, je razvidno, da gre za številne kršitve zakonskih predpisov, da je veliko nepravilnosti pri delu in poslovanju tako v privatnem kot družbenem sektorju. Uprava za inšpekcijske službe je pod vodstvom načelnika uprave magistra Alojza Bostiča ter v sodelovanju z OO ZK in sindikalno organizacijo v zadnjem letu sprožila številne akcije, da bi delo inšpekcijske službe še izboljšali.

»Zahvaljujoč vsestranskemu razumevanju ljubljanskih občin smo zbrali sredstva za gradnjo nove zgradbe za inšpekcijske službe. Naša dolgoletna želja po novih prostorih se bo po predvidevanjih uresničila 1. maja letos. V novih prostorih bomo še utrdili dejavno intervencijsko službo, dobili pa bomo tudi laboratorij,« nam je povedal mag. Alojz Bostič, načelnik uprave inšpekcijskih služb.

V tem vsebinskem okviru je potekal tudi sestanek osnovne organizacije ZK uprave inšpekcijskih služb SML, ki šteje 55 članov. V razpravi so sodelovali tudi sekretar mestne konference ZK Ljubljana Marjan Orožen, predsednik SML Marjan Rožič in predsednik IS SML Albin Vengust.

Inšpektorji-komunisti se zavedajo, kako odgovorno in družbeno pomembno je njihovo delo. Inšpekcijske službe morajo dajati strokovno pomoč samoupravnim in drugim osebam pri izvrševanju predpisov in samoupravnih splošnih aktov ter vzgojno delovati, kar je najpomembnejši element preventivne dejavnosti. Vplivati morajo na razvijanje zavesti in samodiscipline pri uporabi in izvajanju zakonov in samoupravnih splošnih aktov. Le moralnopolitično trdni in strokovno usposobljeni inšpektorji lahko delujejo učinkovito v sklopu zakona in s takim delom krepijo samoupravni delegatski sistem naše družbe. V boju za zakonitost, mora delovati inšpekcijsko nadzorstvo vsestransko humano in preventivno.

Iz koristne razprave je bilo moč ugotoviti, da inšpektorji-komunisti iščejo koristne napotke za svoje delo, ki mora v prihodnje potekati po krajšem administrativnem postopku. Probleme je treba reševati učinkovito, ne jih samo ugotavljati. Inšpektorji morajo med drugim tudi opozarjati na pomanjkljivosti posameznih zakonov ali odlokov in o svojih zapažanjih obveščati sindikat, samoupravne organe, družbenopolitične organizacije, delegatske skupščine itd.

Danes skoraj ni občana v Ljubljani, ki mu telefonska številka dežurnega inšpektorja 322-061 ne bi bila znana. Samo v lanskem letu je prek deset tisoč občanov prosilo za pomoč dežurnega inšpektorja. Tako veliko število pritožb vsekakor potrjuje, da je bila odločitev o dežurni inšpekcijski službi povsem utemeljena. V odpravljanje nepravilnosti bi se po mnenju inšpektorjev lahko precej bolje kot doslej vključili tudi potrošniški sveti, krajevne skupnosti, organi delavske kontrole v delovnih organizacijah in drugi. Tako bi inšpekcijska služba postala učinkovitejša, občani pa bolj zadovoljni.

Tudi v svojem glasilu, ki bo začelo izhajati februarja, bo uprava za inšpekcijske službe redno objavila vse nezakonitosti, ki so jih odkrili kot tudi ukrepe za odpravljanje posameznih problemov.

UROŠ DJURIČ

MEDNARODNO LETO OTROKA

Načrtujmo le akcije, ki jih bomo izpeljali

Z namenom, da bi se v Ljubljani usklaje-no vključili v uresničitev ideje OZN ob mednarodnem letu otroka, bodo vse družbenopolitične skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti, družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva v svoje programe dela zapisali tudi posebno skrb za otroka in njegov razvoj. Če bo vsak izmed omenjenih dejavnikov rešil v letošnjem letu v svojem okolju vsaj eno ali dve ključni vprašanja, ki bosta odpravili tak ali drugačen deficit v razvoju otrok in premaknili sedanje možnosti za razvoj otrok na višji nivo, bo mednarodno leto otroka v Ljubljani uspešno zaključeno.

Skupščina mesta Ljubljane je na 9. seji vseh zborov sprejela sklep o imenovanju odbora za vodenje in usmerjanje akcij v letu otroka v Ljubljani. Odbor sestavljajo: predsednik Marjan Rožič, predsednik SM Ljubljane, podpredsednik Olga Vipotnik, Janez Železnik in Branko Golobčič, sekretarka Ivanka Kukovec in člani ZSMS ljubljanske org., ZPM Ljubljana, MK SZDL, MK ZKS LJ., mestni svet Zveze sindikatov LJ., mestna Zveza združenj borcev NOV LJ., SM Ljubljana, mestna izobraževalna skupnost, mestna kulturna skupnost, skupnost otroškega varstva mesta LJ., telesnokulturna skupnost, zdravstvena skupnost Ljubljana, Pionirski dom LJ., mestna Zveza organizacij za tehnično kulturo LJ. in vsi predsedniki odborov pri skupščinah občin mesta Ljubljane.

Prva seja odbora za usmerjanje in vodenje akcij v mednarodnem letu otroka pri SM Ljubljana je bila 25. 1. 1979. Na njej so sprejeli naslednje zaključke in izhodišča:

1. V vseh ljubljanskih občinah morajo takoj sestaviti odbore za izvajanje akcij v letu otroka.

2. Vsi odbori naj do 15. 2. 1979 sprejmejo akcijske programe in jih posredujejo odboru pri SM LJ. zaradi izdelave skupnega akcijskega programa.

3. Prav tako naj izdelajo skupne programe vse SIS, krajevne skupnosti, DPO, družbene organizacije in društva v mestu in jih posredujejo odboru pri SML – rok 15. 2. 1979.

4. Osnove za izdelavo skupnega programa so smernice družbenega razvoja občin in mesta za leto 1979 oz. za srednjeročno obdobje, ki vsebujejo konkretne naloge s področja vzgoje in varstva otrok.

Organizirana bo množica prireditev v Ljubljani, posveti in dogovarjanja, vsa pa bodo zajemala želje in interese otrok samih.

Želimo namreč, da je otrok subjekt dogajanja, da je vključen v ta dogovarjanja in da sam pove, kaj želi, kako bi določene zadeve rešili itd. Skratka, želja nas vseh je »uresničiti dogovorjeno«, zato načrtujmo le akcije, ki jih bomo v tem letu izpeljali, druge, predvsem sistemske, pa bomo v naslednjem letu načrtno nadaljevali.

POKLICNI FOTOGRAFI

Fotografska šola naj bi postala srednja šola

V veliki sejni dvorani Lesnine so po enem letu spet zasedali člani Društva fotografskih delavcev SR Slovenije na svojem rednem občnem zboru. V informacijo naj navedemo, da združuje društvo, ki šteje nekaj čez devetdeset članov, vse aktivne poklicne fotografske delavce naše republike. Na občnem zboru smo slišali, da je društvo v preteklem letu dokaj uspešno delovalo in se javnosti predstavilo na svojih razstavah, pa tudi na prvi Foto antiki, kot so imenovali razstavo muzejskih primerkov fotografskih aparatov, pribora, starih slik in podobnega. Vse kaže, da bo Foto antika v ljubljanskih Križankah postala tradicionalna prireditev, ki bo po svoje prispevala k razsvetljevanju zgodovine fotografije. Člani društva bodo letos junija v galeriji Emonska vrata priredili razstavo svojih del na temo »Utrip Ljubljane včeraj, danes, jutri«, katere pokrovitelj bo skupščina mesta Ljubljane.

Na občnem zboru, ki je bil programsko zelo natrpan, so člani temeljito pregledali preteklo delo, predlagali nekatere spremembe statuta, izdali razrešnico dosedanjemu organu društva in izvolili nov izvršni odbor. Za predsednika so soglasno imenovali dosedanjega poštvalnega predsednika Sandija Jesenovca. Najbolj zaslužnim članom so podelili diplome in imenovali častne članke društva.

V razpravi, za katero ne bi mogli reči, da je bila dovolj razgibana in konstruktivna, smo slišali zanimivo novico, da je Zavod za šolstvo SR Slovenije zaprosil za pomoč Društvo fotografskih delavcev Slovenije, da bi skupaj izdelali predlog zakona o usmerjenem izobraževanju na poklicni fotografski šoli pri Centru strokovnih šol v Ljubljani. Društvo je menilo, da je fotografska tehnika v zadnjem času toliko napredovala, da bo treba temeljito

spremeniti program šolanja, poiskati nove pedagoške kadre in poklicno fotografsko šolo dvigniti na raven drugih srednjih šol. Kot vse kaže, bo ta predlog sprejet in prizadevni društveni delavci že razmišljajo, kako bi fotografijo kot samostojen predmet uvedli tudi na akademiji ali kakšni drugi fakulteti, kot so že storili v Zagrebu.

Društvo fotografskih delavcev Slovenije že lep čas v sklopu svojih možnosti deluje in z vsakomesečnimi strokovnimi predavanji skrbi za dodatno izobraževanje članstva, preko devetih komisij pa širi svojo dejavnost tudi v vse druge smeri fotografije. Škoda, da se prenekaletni vidni fotografi, fotoreporterji in drugi strokovnjaki ne pridružijo društvu, saj bi s svojim aktivnim delom v njem lahko mnogo doprinesli družbi.

TADEJ BRATOK